

KÁVÉESOK LAPJA

IV. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének, a Budapesti Kávésipartársulatnak, a Magyar Kávésok Országos Szövetségének hivatalos lapja

13. szám

Kiadó és laptulajdonos: A Budapesti Kávésok Ipartestülete	Felelős szerkesztő: Dr. Havas Nándor	Szerkesztő: A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.
<p>A Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Hirdetési díj: Egy féltre 8.— pengő, egész evre 16.— pengő.</p>	<p>Megjelenik: minden hó 1-én és 15-én</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, VIII. József körút, 38., III. em. 17. Telefon: József 321—05 Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd ucca 31. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.</p>

Néhány szó a szakiskolánkról

Az embert vágyai vezérik. Nekem is az volt mindig a vágyam, hogy szakiskolánk vizsgáján jelen legyek. Üzleti elfoglaltságom miatt ehhez sem jutottam a vizsgára. Ez idén, június 12-én végre szerencsém volt. Végigélveztem a vizsgát. Azt mondtam, élveztem. Igen, élveztem. Mert élvezet volt látni, mint egyeskedtek leendő utódaink a gyakorlati részről és élvezet volt hallani azokat a szabatos, világos, értelmes és biztos feleleteket, a melyeket az egyes kérdésekre adtak. Látszott, hogy amit tesznek és amit felelnek, azt értik is, azt tudják is. Nem volt előre betanult beszajkózott felelet, hogy szép erelményt mutassanak. Ez volt nemcsak az én meggyőződésem, hanem ez volt a jelen volt ellenőrző hatóság, a kir. iparokt. főigazgatóság, a kir. tanfelügyelőség, ipartestületünk elnökségének és ez volt a jelen volt kartársak meggyőződése is. Az iparokt. kir. főigazgatóság képviselőjének elismerését és dícséretét a tanárok kivétel nélkül mind megérdemelték. Igazán örvendek, hogy ott voltam.

De az örömben egy kis keserűség is vegyült. Elkésérített a tanoncok esekély száma. Az a nagy anyagi áldozat, amelyet ipartestületünk az iskola fenntartására fordít és az a nagy ügyeszeret, amellyel a tanárok tanoncok szakszerű kiképzését és nevelését vezetik, a mi részünkről is egy kissé több lelkesedést érdemel. Duplán szükségünk van utánpótlásról gondoskodnunk most, amikor nemcsak kávésok, hanem egyben vendéglősök is vagyunk. A kávérestaurant életbeleptése már nem kétséges. Csak időkérdés. A kávéházak mai helyzetét visszafeljeszteni, szerintem, már nem lehet. Nem lehet azért, mert ez már nem a mi ügyünk többé, ez a közönség ügye. A nagyközönség érdeke pedig az, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között szükségletét minél jobban és minél olcsóbban elégítse ki. Ezt pedig csak a kávérestaurantokban teheti. Kötelességünk utánpótlásról gondoskodni azért is, hogy végre elkerüljünk vendéglős kartársaink állandó szemrehányásait, hogy ők nevelik számunkra is a szakképzett munkásokat.

Örömmel hallottam a vizsgán, hogy szakiskolánkat elnökségünk újjászervezi. Tananyagát kibővíti mindazon szaktárgyakkal, amelyekkel egy szakképzett vendéglősnek tudnia kell. De igazat kell adnom szakiskolánk igazgatójának, akinek a vendéglős- és kávéiparban közel félszázados múltja és elévülhetetlen érdemei vannak, midőn azt mondja, hogy mi haszna a jó és kiváló táborkoknak, ha nincsenek katonái.

Karoljuk fel kedves kartársaim kitűnő szakiskolánkat és alkalmazzunk tanoncokat! Ha csak 1—2 tanoncot alkalmazunk, ezt pedig minden kávé megteheti, akkor szakiskolánk a jövő szeptemberre 150—200 növendéket kap. Akkor jeles tanáraink fokozottabb szeretettel fognak tanoncainkkal foglalkozni és a mostaninál még fényesebb eredményt mutathatnak fel. Végül akkor vendéglős kartársaink sem vehetik majd szemükrre, hogy ők nevelik részünkre a szakmunkásokat. *Frenreisz Antal.*

A klub-tendelet

A Budapesti Közlöny június 23-iki száma közli a m. kir. belügyminiszternek 1928. évi 174.000 számú rendeletét, mely az egyesületekben kártyajátékkal üzött visszaéléseket kívánja megakadályozni.

A rendelet egyes intézkedéseit a lapok meg lehetős részletesen ismertették úgy, hogy azokat ismételnünk felesleges.

Elég azt megállapítanunk, hogy a rendelet a tagfelvétel és az idegenek bevezetése körüli abuzusokat akarja megakadályozni, valljuk be, bürokratikus és nehezen ellenőrizhető intézkedések útján. De feltéve, hogy ez a legszigorúbb ellenőrzéssel és a hivatalos apparátussal lehetséges lenne is, semmi akadálya annak, hogy a klubok meglevő tagjai — a hatóságilag elismert „játékszobákban” kártyázhassanak és elveszítsék a pénzüket.

A rendelet szerint tilos a kártyajátéknak a pinkarendszer mellett való játszása és mindenemű kártyajátéknál a tagoktól csak a közgyűlési határozattal megszabott és belügyminiszterileg jóváhagyott játékvagy helypénzeket szabad szedni.

Ez a rendelkezés lényegében véve helyes, bár betartása alig ellenőrizhető. (Zárójel között szólnán, mit csinál ezentúl a főváros a pinkaellenőrökkel, akik a klubokban vigyáznak a vigalmiadó bevételekre?)

Tilos az egyesületnek magának bankot adni, tilos hivatásos játékszervezetet alkalmazni, tilos a kölesnadás.

Csupa olyan tilalom, amely strohmanok útján kijátszható. A kártyajáték a szokásos klubkeretet meg nem haladhatja. Ez annyit jelent, hogy mindent lehet játszani, mert hogy melyek a játékok „keretei”, azt mindenki önkényesen magyarázhatja.

A rendeletről kétségtelenül kitészik a jó szándék, azonban fogantaja alig lesz.

Hiányzik a hazardjátékok határozott eltiltását tartalmazó rendelkezés, kimondása annak, ami a kávéházakra és a nyilvános üzemekre el van rendelve, hogy azokban csak a törvény által nem tiltott játékokat szabad folytatni.

De szükséges lett volna annak a kimondása is, hogy a klubok étermei vendégeket csak a rendes napi áron szolgálhatják ki, mert hiszen a játéklklubok egyik legnagyobb vonzóerejét az önköltségen alul kiszolgáltatót étkezések adták meg.

Nem látnánk feleslegesnek olyan rendelkezést, hogy a hazardjátékokat megtiltó klubok részére italmérési engedélyek ne adassanak ki, illetve, amennyiben hazardjáték konstátaltatnék, az italmérési engedély vonassék meg.

Mi a tisztas társadalmi feladatokat betöltő klubok munkásságát nem akarjuk meggátolni, mert ezek sohase voltak illegális konkurrensai a kávéházaknak. Azonban amit az ú. n. játéklklubok műveltek, az már meghaladta minden jogosultság határát és súlyosan sértette a kávéházak jogos üzletkörét.

Iparunk teljes mértékben méltányolja az ipari szabadság elveit, sőt magunk is a gazdasági erők szabad kifejlődését és versenyét látjuk szükségesnek, de a játéklklubok nemcsak

az általános közérdeket sértették, de illegális versenyük útján károsították iparunkat, miután náluk az étkezési üzemek költségei mint akvirációs költségek szerepeltek.

Megelégedéssel és helyesléssel fogadjuk a belügyminiszter új rendeletét, de valljuk be őszintén — kevésnek tartjuk.

Mindenesetre most már a végrehajtás módját várjuk érdeklődéssel. Mi örülnénk legjobban, ha aggodalmaink alaptalanok lennének és végre megszűnne a játéklkluboknak erkölcsi és gazdasági szabályokat alászó káros működése.

Előljárási ülés

— 1928. június 27. —

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előljárási június 27-én tartotta évadzáró ülését.

A nyári hangulatban rövidre fogott napirend foglalkoztatta az előljárási tagjait, kik élénk érdeklődéssel vettek részt a felmerült tárgyak feletti vitában.

Az ülést délután 4 órakor nyitotta meg *Mészáros Győző* elnök. Bejelentette *Klauber József* és *Keresztes György* előljárási tagok kimentését. A jegyzőkönyv hitelesítésére pedig *Szeiffert Antal* és *Hébel Mihály* előljárási tagokat kérte fel.

Az 1928. évi május 25-én tartott előljárási ülés jegyzőkönyve felolvastatván, észrevételi nélkül hitelesítették.

Elnök fájdalommal emlékezik meg *Dorreich Hermann* ipartestületi tag, valamint *Klein Sándor* volt társulati tag elhunytáról. A gyászoló családokhoz részvétiratot intéztünk. Az előljárási a részvétnyilatkozatokhoz hozzájárult.

Bittner János kereskedelmi és iparkamarai kamarai alelnököt felsőházi taggá való megválasztása alkalmából levélben üdvözöltük. Az elnöki intézkedés helyesléssel vétetett tudomásul.

Bánó Dezső kormányfőtanácsos, valamint *Rudák György* rendőrfőtanácsos a nekik szóló üdvözlést megköszönő levelei felolvastatván, tudomásul vétettek.

Földtár bemutatja a munkaközvetítő munkásságáról szóló jelentést, valamint a munkaközvetítő együttműködésére vonatkozó miniszteri rendelet és az ezzel kapcsolatos intézkedéseket.

Frenreisz Antal e kérdéshez hozzászólván, kéri az előljárási tagjait, hogy a munkaközvetítő működését kísérje figyelemmel.

A *Szent István hét rendezőbizottsága* alakuló értekezletére ipartestületünket is meghívta, mely alkalommal *Steuer Marcell* alelnök és *Pallai Miksa* szövetségi elnök jelentek meg.

Steuer Marcell jelentést tesz az ülés lefolyásáról, amelyen a kávéipar képviselőjében a közreműködésre való készségünket felajánlotta. E kérdéssel kapcsolatban elnök közli, hogy a Szent István heti zenélesi záróra díjtalan meghosszabbítása iránt előterjesztéssel fordul a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányához.

KÖZPONTI ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK

VII., ROTTENBILLER UCCA 31

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója.

Tulajdonos: P. Szilárd

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon: József 338—91

346—68

350—16

Sürgőnycim: „Köztel Budapest”

BUDAPESTI
Telefon: József 62—63
462—64
462—65
323—07

A legkiválóbb sörkülönlegesség

Szent István Porter-Sör

a Polgári Serfőző gyármánya!

SZAKKÉRDÉSEK

ROVATVEZETŐ: KATONA ISTVÁN

Tejivók

Mikor a háborús, forradalmas idők okozta megkötöttségek és bélyektől lassan-lassan sikerül iparunkat megszabadítani, mikor a néhez küzdelmeink eredményei is hovatovább mutatkozni kezdenek, hátralevő feladataink egyik legigazságosabb és méltányosabb követelésével kell behatón foglalkoznunk: a tejivók illegális és immoralis versenyevel.

Mielőtt panaszaink felsorolásába fogunk, le kell szögeznem azt a mi számszorosán hangoztatott, iparunk homlektatán láthatatlan beütközésével, melyeket cnonn háborúk, forradalmak sem tudtak egy percre sem elcsoparni: *szabad ipar, szabad kereskedelem*. Ne akarja tehát senki jogaink, sőt elvitázhatatlan sérelmeink felsorakoztatásával szembeállítani azt, hogy mi ettől az évszázados liberalizmusunkból eltértünk volna. Mi csak féltékenyen, ami szeretettel foglalkozunk azokkal a jelenségekkel, melyek iparunk szabad kifejlődését akadályozzák és igazunk tudatában ösztönöznek odamutatunk, ahol bajaink keletkezési okaik tudjuk. A mi iparunk egy világszerte modern, friss élettől lüktető ipar, mely pillanatok alatt igazodik a változó élet-körülményekhez és a technika minden új változatához, alaptermészetüknél fogva sem lehetünk tehát mások, mint a haladás, a legteljesebb szabadság hívei. Mi nem akarunk leharapni a más kenyeréből, nem kívánunk hatósági segédkezet ahhoz, hogy más ipar jogait megnyirbálják, de az angol közmondást manunkra értelmezve bátran hangoztatjuk. My house is my castle (az én házam az én váram!)

Lássuk tehát, hogyan, miként fejlődtek a dolgok odáig, hogy nekünk ma tejivó probléma is komolyan foglalkoznunk kell.

Mindenki tudja, nem vitatható a tejnek rendkívüli, nemzetfentartó fontossága. Amely országokban a tejfogyasztás magas fokot áll, ott a közegészségügy virul, a gyermekhalandóság rákfenéje nem pusztít el generációkat, csökkennek a tömegnyavalyák, a tüdővész sem grasszál olyan kegyetlenül halálkaszájával.

Érthető, sőt csak elismeréssel támogatható minden olyan mozgalom, mely lerongyolt hazánkban a tejfogyasztás emelésére tendál, annak közkedveltségét akarja a széles néprétegek köztudatába plántálni. Láttuk ezt mi már békében is, amikor is a város számtalan pontján tisztaságotól szagos boltokban, sőt a nyári évadban a zöldhelyeket megszálló tejeskoszok sokasága szolgálták a tej propagandáját. — Ezekben a tej és egyéb termékeket árusító boltokban, tejesarnokfiókokban inkább dísznek mint praktikus használat céljaira néhol egy-két asztalt is felállítottak és innen datálódik a tejjáallatok orvadászerű mai működése is. Mig ugyanis ezek a tejivó üzletek mindenben megfeleltek a szociális követelményeknek, tiszták és olesók voltak, megbízható árakkal látták el a nagyközönséget és nem portyáztak el más iparok területeire, annak jogait szabad prédának deklarálva, addig ma tökéletesen, mondhatni gyökeresen megváltozott minden a tejjáallatok mindent elnyelni akaró üzletpolitikája miatt. Már a háborús idők rettenetes, iparunkat évtizedekkel visszadobó éveit alatt elképedve láttuk, hogy a konjunktúra viharseleit nem álló és redőnyeit lehúzott kávéházakat a tejjáallatok vásárolták össze s párnapos szímet után *kávéházi* szellemben, kávéházi értelemben vett tejivókat nyitottak meg, anélkül azonban, hogy a kávéházak kényelmi valamint a törvényekbe foglalt követelményeinknek megfeleltek volna, gyakorlatik jogainkat anélkül, hogy ezzel egyszerűsmin kötelességeink terhére is a nyakukba vették volna. Csodálattal mentünk el a zenekarral, újsággal, sőt kártyaszolgáltatással felszerelt „tejivók” mellett, melyek amellet, hogy mint elsőrendű szociális intézmény a tej propaganda népvédelő szolamát irták zászlóikra, az adókedvezmények sorozatának birtokában bort, sört, cukrászsüteményeket, sőt meleg ebédet, vacsorát is szolgáltatottak ki vendégeiknek. És mivel ezt a kétlakásigot rentabilisnek találták, mindjobban behálózták újabb és újabb „tejivók” beiktatásával az egész várost. De nemcsak a mi jogos érdekeinket sér-

tette ez az elkalandozás, hanem alapjaiban támadta meg fulajdonképehi létjogosultságait is. Ugyanis a zenekarokkal, újsággal, nyári terraszokkal felszerelt eme tejivók természet-szerűleg nem dolgozhattak továbbra is a megkívánt olesó árak mellett, a kávéházakban szokásos „adagrendszer”-re tértek át, ahelyett, hogy a nagy néptömegek kielégítésére szolgáló súlyrendszer mellett maradtak volna. Vagyis magyarán szólva, csak kinevették, ha egy ily „modern” tejivóban liter tejet, súlyvajat kér úgy mint az ezer kiadással és rezszivel, adóval küzdő kávéházakban, a művelt középosztály találkozóhelyeiben. Hogy szegény vagy, hogy erre nem jut, hogy azért mennél tejivóba, hogy igazán olesón lakhassál jól — azzal bizony most a kiskutya sem törődik.

Iparunk minden gondolkozó tagjában komoly aggodalmat okoztak ezen jelenségek, törént is ellenük felszólalás, sőt deputációzás is, az eredmény sajna legkisebb jele nélkül. A hatóságok igazunkat belátva, arra hivatkoztak, hogy az idevonatkozó szabályrendeletek elavultak, az élet alkotta új alakulatokkal foglalkozni a háberus, forradalmas idők nem engedtek időt és így bizony egy gazdasági ex-lex féle állapot az, melynek terhé napról-napra jobban érezzük ránknehezedni.

Van azonban az éremnek egy más oldala is. Ugyanazok a tejjáallatok, melyek ezeket a kedvezményeket élvező, szabályszerű kávéház jellegűk elhallgatásával behozhatatlan előnyöket zsebrerakó „tejivó”-kat létesítették és azt a szociális követelményekkel ellentétben vacsorázó és italfogyasztó helyiségekké formálták át, ugyanazok egyben a mi szállítóink is. Tehát amellet, hogy producensek és nagykereskedők, egyben *saját* legnagyobb vevőiknek, a kávéházaknak olyan konkurenciát teremtettek, melynek versenyképességét nagykereskedői árakkal megdönthetetlenül bástyázzák alá. Nem elég tehát, hogy szociális hivatásuktól eltérnek, jóformán teljes kávéházi üzemet folytatnak annak törvényesbaba terhei és nyivók követelte luxusberendezésük, kiszolgálásuk ezernyi súlya nélkül, hanem még a kereskedői immoralitás legmagasabb mértékével saját legnagyobb vevőiknek állítanak a tisztességtelen verseny határán mozgó konkurenciát, hogy azokat tönkretéve moloch étvágyukat szabadabban elégeithessék ki.

Nem is kell másra, csak a külföld példájára hivatkoznom, ahol ilyen illegális és immoralis működési tejivókat sehohsem láttam, pedig mindenütt tulajdonítanak a népvédelésnek és népjólétnek legalább olyan fontosságot, mint nálunk.

Ez a kérdés immár megérett az erélyes kézbevitelre. Iparunk vezetősége megpróbált minden eszközt, a békés kapacitációtól a konkurenciák levonása bejelentéséig, hogy ezt a csökevényit iparunkról eltávolítsa. Ha azonban a szép szó csak üres kiáltás maradna a pusztában, nem szabad visszariadnunk, egy emberként kell felsorakoznunk ennek a visszás és mindjobban az eleven husunkba vágó immoralitásnak megszüntetésére szolgáló küzdelem megvívása és győzelemrevitele érdekében.

Katona István.

Érdekes kávéházak

Az európai kávéház töredékes története

Írta: Carl Georg von Maassen.

A kávéház története még nem oly régi, mint hinnők. Csak a XV. században *Abessziából* kiindulva, kezdett tért hódítani a kávézás szokása *Arábiában*. Az első kávéházakat a „*bölcsesség iskoláinak*” vagy a „*megismerés iskoláinak*” nevezték, minthogy bölcses és költők szoktak volt itt összegyűlni, akik a barna ital szellemével serkentő erejét jól ismerve, kedélyes társalgás közben eszerelték ki véleményüket. *Adenből* került a kávé használatát *Mekkába* és innen *Egyiptomba* és *Syriába*. Allitóltag csak 1517-ben, *Egyiptomnak Szelim* szultán által való meghódítása alkalmából juttat a kávé *Konstantinápolyba*. 1554-ben nyitották itt meg az első kávéházat. Ez az újítás oly visszhangra talált, hogy nemskára más kávéházak is létesültek, melyek részben a legnagyobb fényűzéssel voltak berendezve.

Régi jellegüket azonban mindmáig megtartották. *Molná* török leveleiben beszél számos Bosporusmenti kis kávéházzal, melyeknek fedeléből terebélyes platánok nőnek ki, valamint leírja azt is, hogy a belépő vendégnek nyomban nyugagyvat vagy szőnyegét teritenek le, hogy így ledőlve szüresölhesse kávéját és mellette vízi- vagy nádpipájából kitünő dohányt füstölhessen. Apró idillek a damaskusi kávéházak is nyújtanak alkalmat. Ezek nagy termekből állanak, amelyeknek tetőzetét oszlopsor tartja. E mögött rendszerint udvar van víztartóval, melynek közepéből szökőkút lövel elő és kellemes hűvösséget áraszt. A szükséges

Alapítástól 1886-ban

Herzka, Halász és Berger
 vas és rézbutor-gyár
 Budapest, V., Lipót-körut 10.
 Teljes kávéházi és szállodai berendezések.

A napirend berekesztése előtt elnök felkéri az ipartestület tagjait a mosoda ügyének támogatására. Majd rámutat arra, hogy a mindjobban fokozódó verseny folytán egyik kávéház a másik után aroszokkal terít fel oly alkalmakkor, amikor ennek semmiféle gyakorlati célja nincsen. Bár az egyes üzemek viteleinek módjába befolyást gyakorolnunk nem kíván, szükségesnek látja a kartársak figyelmét felhívni arra, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett az üzemek pénzügyi egyensúlya csakis a rezsziköltségek apasztása árán tartható fenn. Az aroszoknak rendszeresítése pedig újabb súlyos költségtételt jelent, a mely a verseny kényszere folytán az egész ipar megterhelését jelenti. Kéri a kartársakat, hogy intelmét vegyék fontolóra.

Az előljáróság elnök felhívását a testület összes tagjainak figyelmébe ajánlja.

A napirend ki lévén merítve, elnök az előljáróság ülését befejezettnek jelentette ki.

—

A jelentést az előljáróság helyesléssel vette tudomásul.

Főtükár ismerteti a leventenyaralattás tárgyában kiadott hatósági felhívásokat, ipartestületünk intézkedéseit és kéri a testület tagjait, hogy a kijelölt leventéknek a kellő szabadságot adják meg.

A felhívást az előljáróság az összes kartársak figyelmébe ajánlja.

Elnök jelentést tett a szakiskolai vizsga lefolyásáról, amelyen ipartestületünk számos tagja, valamint a felügyelő hatóságok képviselői vettek részt. Legnagyobb elismeréssel emlékezik meg a szakiskola igazgatójának és tanári karának, valamint a leventecsoport vezetőjének sikeres munkájáról és indítványozza, hogy az előljáróság elismerését és köszönetét átiratban fejezze ki. Az előljáróság egyhangú lelkesedéssel teszi magáévá elnök indítványát.

Bán Williy a Somssich-féle borpincészet igazgatója 50 pengőt adományozott szakiskolai ösztöndíjakra. Elnök indítványára az előljáróság a nemeslelkű adományért köszönetet mond.

Főtükár felolvassa a szakiskola igazgatójának két átiratát, melyben a szakiskola részére *szülő adományozást* kéri, valamint javasolja, hogy a tanoncok egészségi állapotának ellenőrzésére *orvosi felügyelet* rendszerezéstessék.

A két átirat elintézés végett az elnökségnek adatott ki.

A *tanügyi kiállítás* megnyitására szóló meghívó az elnökségnek adatott át.

Elnök jelenti, hogy tanoncok alkalmaztatása, illetve jelentkezése céljából felhívást intézett a fővárosi elemi és középiskolák igazgatóihoz, úgyszintén hirdetest tesz közzé a lapokban. Kéri a kartársakat, hogy minél teljesebb számban alkalmazzanak tanoncokat.

Hajós Samu is hangsúlyozza a tanoncok alkalmazásának szükségességét, mire az előljáróság saját részéről nyomtatékosan felhívja a kartársakat tanoncok beállítására.

Az *Országos Iparegyesületnek* a Kézművesipari Társulat idején felállítandó kávéházra vonatkozó *pályázati* hirdetménye a szaklapban közzététett.

Főtükár jelentést tesz a pezsgőadó eltörléséről szóló rendelet végrehajtásáról, mely közlés tudomásul vétetett.

Elnök bejelenti, hogy a kártya vigalmi adó eltörlése iránt beadvánnyal fordul a székesfőváros tanácsához, melyben a kártyáknak a gyártás helyén, a főváros javára való megadóztatását javasoljuk. Az előljáróság a kérelemhez helyesléssel járul hozzá.

Gál Arnold az öregségi biztosítás, valamint a nyolcórás munkaidő tárgyában készülő törvényekről kér felvilágosítást, mire elnök kijelenti, hogy az agzkori biztosításról szóló törvény megszavaztatván, életbe fog lépni és annak természetesen engedelmeknek kell, a nyolcórás munkaidőről szóló javaslat még előkészület stádiumában van, reméljük, hogy ehhez módunk lesz hozzájárulni.

Steuer Marcell a Szent Istvánnapi ünnepek alkalmából indítványozza, hogy az ipartestület 500 pengő pályadíjat írjon ki a legkiválóbb magyar cigányzenekar részére. — Ily módon kívánja dokumentálni iparunk ragaszkodását a magyar zenéhez.

Mészáros Győző elnök arra való tekintettel, hogy az ily pályázat kifizése más tényezőkkel való megbeszélés alapján történhetik, kéri, hogy az indítvány az elnökségnek adassék ki. Steuer alelnöknek a nemes intencióért köszönetet mond.

Hajós Samu kéri, hogy ez indítvány megbeszélésébe zenés kávések is vonassanak be, mit elnök készséggel megígér. Az előljáróság az elnök javaslata szerint az ügy érdemi elintézésével az elnökséget bizza meg.

A napirend berekesztése előtt elnök felkéri az ipartestület tagjait a mosoda ügyének támogatására. Majd rámutat arra, hogy a mindjobban fokozódó verseny folytán egyik kávéház a másik után aroszokkal terít fel oly alkalmakkor, amikor ennek semmiféle gyakorlati célja nincsen. Bár az egyes üzemek viteleinek módjába befolyást gyakorolnunk nem kíván, szükségesnek látja a kartársak figyelmét felhívni arra, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett az üzemek pénzügyi egyensúlya csakis a rezsziköltségek apasztása árán tartható fenn. Az aroszoknak rendszeresítése pedig újabb súlyos költségtételt jelent, a mely a verseny kényszere folytán az egész ipar megterhelését jelenti. Kéri a kartársakat, hogy intelmét vegyék fontolóra.

Az előljáróság elnök felhívását a testület összes tagjainak figyelmébe ajánlja.

A napirend ki lévén merítve, elnök az előljáróság ülését befejezettnek jelentette ki.

—

Herz-szalámi világhírű!

Beszereshető:

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R-T
Budapest, VIII., József körút 38. — Tel.: J. 392-77**KOLÉNYI KORNÉL**

KONZERVGYÁR, BUDAPEST

CÉG ALAPITVA: 1879. • TELEFON: J. 323-00

Jammjei elsőrangúak!**Kajszi-barack-íz**
minőségben felülmúlhatatlan!

Kapható:

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R-T
Budapest, VIII., József körút 38. Telefon J. 392-77**PASCHKA ÉS TÁRSA-
HEIM H.
RT.**BUDAPEST V.
MÁRIA VALÉRIA • U. 10TELEFON
2236-28Legmodernebb
napellenző
és
ponyvasátor-
szerkezetek.

Diszkrét kerítések

NOSZLOPI

finom pék- és cukrászsüteményei elismerten legjobbak

Üzemtelep: VI., Sziv ucca 13.

Telefon: Lipót 901-74.

nyírákat fák, vagy kifeszített kendők nyújtják.

Európába *Pietro della Valle* által került a kávé, aki azt 1626-ban elsőnek hozta Rómába és Velencébe. Velencében keletkezett az első európai kávéház, mely 1647-ben épült az új *Prokuráziák* árkádjai alatt, ámbar forgalma nagy volt, más kávéházak mégis csak tészázaddal később nyíltak. Ezek azonban még rendkívül primitívek és kemorak voltak, sőt még ablaktáblák sem védték a kedvezőtlen időjárás ellen. Csak a XVIII. században lettek fényűzőbben berendezve és *Archenholtz*, a történetíró, aki 1780. körül *Livornóban* tartózkodott, az ottani kávéházakat mint *Európában* a legszebbeket említi. Izléses berendezés, nagy, ragyogó tükrök és a rendkívül pazar világítás ünnepélyes külsőt kölcsönözött nekik. 20 évvel később a híres festő és építész, *Schinkel* fejezte ki csodálkozásait a velencei *Márkus-téren* épült sok kávéház és látogatók sokasága felett.

Angliában állítólag 1650-ben, *Oxfordban* keletkezett az első kávéház. A másodikikat egy *Edward*s nevű londoni ember alapította 1625-ben a *St. Michels Alley-n*, *Cornhillben* (ott, ahol később a *Virginia* kávéház nyílt meg), miután keletről egy rendkívül ügyes kávéfőzőt hozott magával. Annyira begyökeresedett a kávéházak látogatása, hogy *Macaulay* „Anglia története” c. művében is felemlíti, hogy a XVII. század vége felé nem akadt senki, sem a magasabb, sem a középső társadalmi osztályokban, aki ne járt volna el törzs-kávéházába, hogy ott barátaival elevegessen és újságokat halljon. Mert itt alakultak ki a politikai vélemények, itt esett szó művészetéről és irodalomról és itt lehetett hallani azoknak a beszédét, akik azt hitték magukról, hogy mindent ők tudnak a legjobban. — A 18-ik század végén már voltak *Londonban* oly kávéházak, amelyek már az egyes foglalkozási ágakra specializálódtak, így: tudósokra, művészekre, katonákra, udvaroncokra stb. Számos ilyen helyiségben olyan üzletkötések folytak, akár a tőzsdén. A leghíresebb volt *Lloyd* kávéháza, ahol a biztosítási emberek gyűltek össze, hogy itt leggyorsabban kapjanak híreket mindenféle fontos politikai és kereskedelmi eseményről, a világ minden részéről. — Legérdekesebb különlegessége ennek a kávéháznak az a nagy könyv volt, amely mindenki-nek rendelkezésére állott, hogy ebbe bármiféle fontos híreket, nevének, állásának, valamint lakásának megjelölésével, belejegyezhesen. Ezek az angol kávéházak lényegesen különböztek a francia és német kávéházaktól. Nem volt bennük sem billiárd, sem pedig játékasztalok. Semmiféle láрма nem hallatszott. Mindenki csak halkan beszélt, hogy az újságolvasókat ne zavarja, minthogy az újság-olvasás volt minden vendég főtevékenysége. Sok lap nyole-tíz példányban volt meg és valamennyi újságot és folyóiratot gyűjtötték és ávfolyamok szerint nagy föliásokba köttették, hogy ezek megfelelő helyen és sorrendben elhelyezve, mindenki számára hozzáférhető könyvtárt képezzenek. Figyelemreméltó volt a szerföltött gyors és udvarias kiszolgálás. A pincérek azonban oly magas borrhálókhöz voltak szokva, hogy legtöbbször fizetést, sőt gyakran kosztot sem kaptak. Különlegesen nagy üzemekben még a felszolgálók fizettek állásukért.

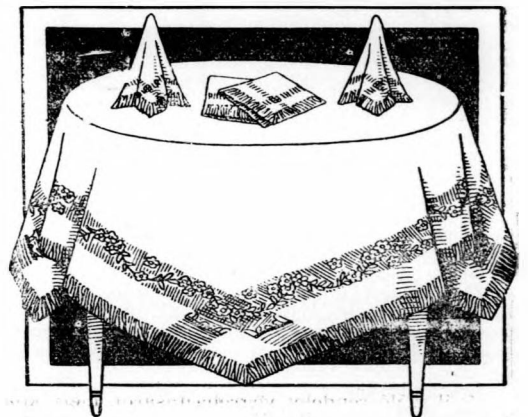
A kávé behozatala után Franciaországban

már valószínűleg 1659-ben keletkeztek az első kávéházak Marseilleben. Mindenesetre bizonyos az, hogy ebben az időben a *Levante*-ből Marseillebe visszatérő kereskedők már hoztak magukkal kávébabot, amelyet, csak úgy mint az elkészítéséhez szükséges eszközöket, homfi-társaiknak mint különlegességet mutogattak. Nem sokkal később szokássá vált a marseillei kereskedők közt a kávé ivása. 1671-ben itt egy kávéüzlet nyílt meg, amely kávéméréssel volt egybekötve. Két évvel ezelőtt a „Magas Porta” *Szolimán* agát küldte követül *XIV. Lajos* udvarába, aki ott az urakat és hölgyeket kelet-i szokás szerint kávéval vendégelte meg. — 1670-ben egy *Pascal* nevű örmény ember a *St. Germain* vásáron kávészátrat ütött fel, majd 1672-ben a *Quai de l'Ecote-n* (a mai *Quai de Louvren*) megnyitotta az első kávéházat Párisban, amely azonban nemskára látogatottság hiányában, megszűnt. Két évvel később egy *Maliban* nevű másik keleti ember nyitott újabb kávézót a *Rue de Bucin*, és két évvel később annyi kávézót már Párisban, hogy *XIV. Lajos* a limonádé és likőrárusokkal egy cébbe egyesítette őket. Mégis ügylät-szik, ezek a vállalkozások nem hoztak valami fényes jövedelmet, mert *Maliban* átadta üzletét az örmény *Grégoire*-nek, aki többszörösen változtatott helyiséget, amíg végre az 1689-ik évben az ujjonnan alapított *Café Procope* teljesen a háttérbe szorította. A szerencsés vállalkozó a szíleliai *François Procope* volt, aki helyiségét a *Comédie Française*-zel szemben nyitotta meg és emellett a berendezése olyan tükrökből és márványasztalokból állott, amilyenek a mai kávéházakban is még tipikusak. Ez neki nem került sokba, mert az ő helyisége jövevü fűrdő volt és már akkor is márványasztalokkal és tükrökkel volt berendezve. Ez a kávéház, amelyik nemskára nagy hírességre tett szert, valamennyi tudós fej és széplelcs gyűjteményező volt Párisban és ezért a kíváncsiak annyira látogatták, hogy rendőrökkel kellett a trüsz-c-tülekedést megszabályozni. Többek közt ide jártak *Voltaire*, *Piron*, az ifjabb *Crébillon* számos „morális elbeszélés szerzője. Ideözönlött Páris egész irodalmi világa — az 1770-ik évig, amikor is a *Comédie Française* a *Rue St. Germainból* a *Palais Royalba* költözött. Ekkor kezdett a *Café Procope* fénye is halványulni és csak a kitiűő kávé barátai tartották ki híven mellette, akikhez *Mercier* és *Résif de la Bretonne* is tartozott.

1789-ben újra fellendült ez a kávéház látogatásával, akik — *Robespierre* kivételével, a ki túlságosan messze, a *Rue St. Honoréban* lakott — itt ütötték fel főhadiszállásukat. Itt osztogatta *Danton* a szabadjegyeket barátjai *Chénier*nek „*JX. Károly*” című drámájának előadásához. Ötven évvel később e kávéház már nem bírt sem irodalmi, sem politikai jelentőséggel.

François pezsgő Transylvania
Cremant rosé
Bathány brut

Telefon: Teréz 236-66.

**6 személyes prima pamutdamast
étkező-készlet 15.60**

kizárólag kávéesok és vendéglősök részére.

Kerti és damastbrozsokban nagy választék.
Pincérkabátok, konyhatörlek, hangerlik

legolcsóbban

GUTMANN J. ÉS TSA

céznel

BUDAPEST, RÁKÓCZI ÚT 16.

Árjegyzéket ingyen küldünk.

**Elavult
és téves**

az a nézet, hogy jó kávé csak babkávéből készíthetünk. Sőt ellenkezőleg: egy jó kávépótlék a babkávé erejét, ízét és színét csak fokozza, tartalmasabbá és táplálódabb teszi. Ezért veszik hozzáértők évtizedek óta csak *Franck Henrik Fiai R. T.* bevált kávédaráló védjegyű gyártmányait.

Staufferemmentháfi doboz sajt
Világmarika!

Szintén történetileg híres kávéház volt az 1749-ben alapított *Café de Foy* is a *Palais Royalban*, ahol épen olyan kitűnő fagyalaltot lehetett kapni, mint a *Café Procope*-ban. Ennek a helyiségnek is voltak forradalmi vonatkozásai, minthogy ennek bejárata előtt tartotta *Camille Desmoulins* 1789. július 12-én lángoló beszédét a Bastille megostromlására. A politikai események a kávéházlátogatókon is nyomot hagytak, akik akkor — a komoly dolgokat örömlükben kifigurázva — egymást, úgy címezték maguk között, mint a Nemzetgyűlés tagjai. Vita közben „tisztelietreméltó tagok”-nak nevezték egymást.

Általában nagyon is tisztelteméltó közönség látogatta azt a helyet, amelyik közönség az első és második rendből került ki, míg a szomszédos *Café du Caveau*-t a harmadik rend foglalta el magának. A *Café de Foy* a legnagyobb és leglátogatottabb volt a *Palais Royalban* és hét boltjára terjedt. Termei márványkockákkal voltak kirakva, falai finom burkolattal voltak fedve és magas tükrökkel díszítve. Az asztalok lapja ezert márványból készült, míg a kis székek, amelyen ültek, vörös manchesterrel voltak bevonva. Látszik tehát, hogy a kávéház jellege évszázadokon át ugyanaz maradt. A kávéház előtti szabad térség is asztalokkal és székekkel volt kitöltve. — Ide válogatott közönség járt, hogy magát kávéval, limonádéval, fagyalalattal és likörrel üdítse fel. Ezt az állagot pénzemberek, kereskedők, tudósok, abbék, és a piperkőcök minden válfaja képezték.

A *Palais Royalban* ezidőtájt hat nagy és pompás kávéház volt s ezek mindegyikének meg voltak a saját biztos vendégei, akik soha nem kerestek volna fel más kávéházat. E helyiségek közül a lecsöndesebbiket: a *Café Talois*-t selyemruhás öreg urak látogatták, oldaluk karddal. Kimért minden szenvedély és izgatottság nélküli társalgás folyt itt. Legélénkebb volt ezzel szemben az élet a *Café du Caveau*-ban, ahol szintén kitűnő márványasztalaival és hatalmas tükrökkel, amelyek a kertet egész hosszúságában, mindazáltal együtt, ami benne nyüzsgött, visszatükrözték. Többek között oszlopokon *Gluck*, *Sacchini*, *Piccini*, *Grétry*, *Philidor* mellszobrai állottak, akik egykor mindnyájan ide jártak. A kertitől elvált még egy óriási, izléselesen kicifrázott sátor állott, amelyben számos vendég foglalt helyet. Körülbelül 200 vendég egyidejű befogadására volt alkalmas, akik között lázasan röpködtek ide-oda a felszolgáló pincérek. Sokkal csöndesebb volt az emellett lévő *Café de Chartres*, ahová az idegenek látogattak el, még pedig főleg németek és angolok, akik itt hazájuk újságjait olvashatták. Legszerényebb volt a *Café de la Grotte Flamande*. Nevét egy mesterséges sziklaüregről kapta, amely a pincéhelyiségben volt. A *Palais Royal* hatodik, ugyancsak nagyon csöndes kávéháza a *Café Italien* volt, ahová legtöbbször olaszok jártak.

Annak idején még egy nagyon érdekes kávéháza volt Párisnak, amely azonban még a forradalom előtt megszűnt. Ez volt a *Café Mécanique*, amelyik nevét rendkívül elmes berendezéséről nyerte. Az asztalok magas oszlopokon nyugodtak, amelyek az alattuk lévő pincével, voltak összekötve. Mikor a vendég leült és leadta rendelését, az asztal egyik oldalán vasajtó pattant fel s egy falca vált láthatóvá, megrakva mindazon frissítőkkel, amelyeket rendelt. A megrendeléseket szöcsön keresztül közölték a pincében lévő szolgálóval. Egy eszeze kávé, ambar maga a kávé akkor sokkal drágább volt, mint ma, nem került többbe, mint napjainkban, ugyanis hat sous-ba. Egy pohárka likör, egy pohár limonádé, Orgeat, Bavaoise ára ugyanannyi volt. Egy adag fagyalalt viszont a duplájába került. A pincérek kitűnő iskolázásról tettek tanúságot. Ha valaki egyszer elfelejtett fizetni, nem fenyegette az a veszély, hogy visszahívják, vagy legközelebbi látogatása alkalmával fogják kérdőre vonni. Ha ő maga emlékezett vissza rá, akkor a pincér elhárítólag így szólt: „Ugyan uram, nem jelent semmit: ön jó nekem arra az összegre.” Ez még akkor is így történt, ha a vendéget először látta életében. Aki azonban arra pályázott, hogy ilyen elfelejtések által jusson olesó kávéházhoz, az el lehetett rá készülni, hogy egy napon teljesen figyelmen kívül fogják hagyni, vagy pedig sajnálkozó vállvonogatással fogják elintézni. Minden párisi kávéház kitűnő nagy, világos, díszes termeivel. Mindenütt voltak márványasztalok, plüssel vagy selyemmel áhuzott székek és padok, nagy tükrök és csillárok. A biliárd, amely még csak nemrég is az alsóbb osztályokban volt népszerű, a jobb helyeken hiányzott. Ezekben kártyajáték sem folyt, csak sakk, dáma, triktrak és dominó. Már akkor is voltak olyanok, akik reggeltől estig a kávéházban ültek.

Nem szabad elfelednünk a teljesen másképpen vezetett és már akkor virágzó *Cafés à Con cert*-eket. Kézenlököl el egy hosszú, keskeny termet alacsony mennyezettel. Benne körülbe-

lül ötven apró, székekkel körülrakott márvány asztal állott, amelyeket rendkívül élénk közönség foglalt el. Öregek, fiatalok apraja-nagya nevetgél, lármázik, és szórakozik itt, miatti a terem fölében óriási, dobogón elhelyezett zenekar fűlsüketítő lármát visz végbe.

A XIX. század harmincas éveiben Párisnak közel 6000 kávéháza volt, melyek mindegyikének meg volt a saját arca, saját jellege. Az egyes helyiségek vendégei nagyon is különböztek voltak. Az egyikben kereskedők, alkuszok, tőzsdégyűzők ültek csupán, a másikban csak írók, újságírók, színpadi szerzők. A harmadikban csak színészek, táncosok és egyéb színházi emberek, míg a negyedikben megiögött agglagények és tőkepénzesek ültek. Az 1840. év körül leghíresebb volt a *Café Corazza*, még pedig nem egyediül elsőrangú kávéháznak köszönhető hírnevét, amely a legreimekebbnek tartottuk egész Európában, hanem körülrajongott üzletvezetőjének is, akinek hatványyaka és szép vállai, koromfekete haja valamint tüzes szemei egyformán lángalobantottak költőket és nemköltőket. E helyiség Páris első dominójátékosainak főtanyája volt, legnagyobb választéka volt napilapokkal és folyóiratokkal, mert itt olyan újságokat is meg lehetett kapni, melyeknek tiz előfizetője sem volt és amelyek egy hét után már meg is szűntek.

Az első német kávémérő 1677-ben egy angol kereskedő alapította *Hamburgban*. Őt követik egy hollandias majd sok más, úgy „hogy” — mint egy akkori napíró mondja — „a kávéházi helyiségeket már alig lehetett megszámlálni.” Bécsben a török hadjáratok által ismerték meg a kávé. Mikor 1683-ban a város ostroma után a török tábor megtámadták, egy *Kolschitzky* nevű lengyel, aki mint katona a Szobieszki János seregében szolgált, vitézsége jutalmul megkapta a zsákmányul ejtett kávékészt tetemes részét. A bécsi hatóság külön házat rendezett be neki, amelyben *Kolschitzky* az első bécsi kávéházat megnyitotta. Nagy nyereségre tett szert ezáltal. A bécsi kávékos országban 1686-ban *Regensburgban* nyitották meg az első kávéházat, majd valamivel később egy másikat *Nürnbergben*, *Leipzigben* 1694-ben keletkezett az „Arab kávéház” címzett kávézó, amely mind a mai napig teljes virágzásában létezik. Csak 1721-ben létesült Berlin első kávéháza, noha a nagy választófejedelem udvarában már 1675-ben ittak kávé. De igaz kávéházaik Berlinnek, olyanok mint Párisban és Bécsben voltak, sokáig, egészen az újkorig nem voltak. Csupán afféle kávézósobák voltak, mindenestre nagyon előkelők, de amelyek valamely cukrászdához tartoztak és csak idővel vettek fel önálló jellegzet.

Kárpótlásul azonban Berlin nagy különlegességei voltak a nagyobb kertészek üvegházaiában berendezett kávéházak. Németalföldi bevándorlók hozták magukkal ezt a szokást. Már a nagy választófejedelem építtetett üvegházakat s a XVIII. században már a felsőbb társadalmi osztályoknak nagyon népszerű szokásává vált, hogy a Boucherfinerek, *Georgeff* és mások pazar üvegházakban citrom- és gránátalmafák alatt, rengeteg növény virága és illata körében, egy jobb égőv nedves és enyhe klímájában igya kávéját. Ez a szokás: télen is virágzó bokrok alatt ülni, évről-évre jobban tért hódított, később már elszármazott ez a műkertesektől a virágok uccájából és a város nagy kávéhelyiségeiben folytatódott, melyeknek általánosságban úgynevezett télikertjeik voltak, azok üvegházak citromfákkal: sudár mirtuszokkal és számtalan virággal. Itt is asztalok mellett élvezte az ember a „Levante barna italát” és a férfiak sűrű füstfelhőket eregettek hosszú pipáikból a levegőbe, ami azonban még a legérzékenyebb dáákat, akik ottthon a pipa puszta láttára is már ájulási rohamokat szoktak volt kapni, se zavarta egyáltalában.

Abban az időben, midőn ebben a külsőleg oly józan városban még a tarka romantika virágzott, midőn még *Armin*, *Brentano*, *Fouqué* és *Hoffmann* éltek, volt Berlinnek néhány egészen különleges előkelőséggel berendezett kávéháza. Leghíresebb volt *Fuchs* cukrászdája, melynek a legfényűzőbb empirestilusban készült berendezése minden tükrével, aranyozásaival, valamint esokoládával, süteményekkel, kínai nyálánkságokkal is cukrozott gyümölcsös szinig megtöltött tündöklő kristályedényeivel, majd pedig számtalan szines likőrösüvegeivel általános csodálkozást keltett. A tulajdonképeni kávéház az üzlettel szomszédos pompeji stílusos szoba volt, melynek ajtai zöldesre voltak fényezve és üvegre festett friizek s alakokkal díszített oszlopok voltak benne láthatók. Az ötvenes évek vége felé eltűnt ez a cukrászda, hogy ép oly idős szomszédjának *Krauzlernek* adja át helyét. De más kávéházak már régóta elébe vágta ennek is, így: *Josty*, *Babzani*, *Spargnapani* és *Steheli*.

Steheli, ez az irgalmlag oly híressé vált kávéház, a „Zsándárpiac” épült, ferdén a

„HATTYU”

GŐZMOSÓ ÉS FEHÉRNERMŰ-KÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT

Budapest, V. Korall ucca 10. (Ügynök ucca sarok.)

TELEFON: L. 990—37 és 993—76

SZALLIT: Kőcsönfőhőrműt, asztalneműket, törölrühákat. — Damast asztalneműk ünnepélyek és bálokra. — Mosási munkákat kiméletes fogymattal eszközöljük. **Mérsékelt árak!**

színház háta mögött és próbák után a színeket értettek ahhoz, hogy óriási kalácstömegenek nem elképzelhető sebességgel tüntessenek el. *Ernst v. Wildenbruch* írja:

„Ha még egyszer, egyetlen egyszer ott ülhetne az ember a Steheli dohányzójában, ebben a sötét, udvari fekvésű szobában, amelyik oly kedélyes volt, amilyen tulajdonképen csak ilyen levegő és világosságmentes szobák tudnak lenni! Mert amióta a higiénia utat tört magának a világba, sokkal világosabb, levegősebb és egészségesebb a világ, de távolról se olyan kedélyes, bizony! Távolról sem! És ez a teljesen egészségellenes döhányzó a Steheli-ben! Egy nagy tojásdad, zölddel bevont asztal a közepén, úgy hogy majdnem úgy festett, mint a miniszteri tanácsosok ülésterme. Az asztal körül újságot olvasó urakat pedig szenátoroknak vagy titkos tanácsosoknak néznie az ember! Unnepélyes benyomást keltett. — Egyetlen nagy gázlámpa, hatalmas ernyővel befedve, világította meg csupán az asztal lapját és ennek közvetlen környezetét. Az egyetlen hallható zajt a pincér okozta, aki egy óriási porcellánkannából magasról fekete, illatos kávészagot öntött a eszékbe, mialatt balkezeből a fehér tejforrásnak engedett utat.

Ezek a kávéházi képek, mint a boldog gyermekkorra való emlékezés laterna magicájából elővarázsolva, válogatás nélkül egymás mellé sorakoztak elszállt idők tarka és élénk panorámáját, egy egészen különleges fojtajú kultúrátörtenetét szeretnének nyújtani. El tudok képzelni egy roppant érdekes kávéházi monográfiát, olyan művészek rajzaival díszítve, akiknek tehetségük van a pillanatképek, groteszk figurák, különös ábrázatok megörökítésére. Felüldülés volna ez azok számára, akik alaposan ráuntak mai környezetük egyhangúságára.

Fordította: *Havas József*.

HIREK

Miről ne feledkezzék meg?

Julius 1-én esedékes az italmérsi engedély-illeték III. negyedévi részlete.

Julius 4-én déli 12 óraker a Neptun gőzmosógyár rt. alakuló közgyűlése.

Julius 5-ig esedékes a májusi lakbér harmadik részlete.

Julius 6-ig megfizetendő a nem átalányozott zenés kávéházak vigalmi adója.

Julius 10-ig befizetendő az adóközösség tagjainak fényüzési és forgalmi adóátalánya.

Julius 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek. Befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti és rokkantellátási adó.

Julius 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

80

A járdafoglalási díjak változatlanok maradtak. A főváros tanácsa a legutóbbi ülésén foglalkozott az 1929. évre megállapított járdafoglalási díjakkal. A tanács úgy határozott, hogy 1929-ben is a járdadíjak ugyanolyanok maradnak, mint eddig voltak.

Iskolai beiratások. A székesfőváros tanácsa az iskolai évről vizsgák és beiratások idejének megállapítása tárgyában hozott határozatával az iskolai beiratások idejét a következőkben állapította meg: Az elemi iskolákban a beiratások ideje: június 20. 21 és 22. napja. A polgári iskolákban június 30-tól 5-ig tartatnak a beiratások. — A főreáliskolákban és gimnáziumokban, valamint a felső kereskedelmi iskolákban pedig június 30-án, július 1-én és 3. napján kell a beiratásokat megtartani. Az iparostanonciskolákban a beiratás ideje szeptember 1—4. napjában van megállapítva.

Minden kávé tartson üzletében Zwack-féle Unicumot és liköröket, mert azt állandóan keresik és fogyasztják. Az Unicum eredeti palackból mérendő, mert a vevő így látja, hogy csakugyan eredeti árut kap.

Emelkedni fog a belföldi pezsgőgyártás. A hazai pezsgőgyárak az impériumváltozás óta mindvégig igen nehéz helyzetbe kerültek, főleg azért, mert **hatalmas piacokat veszítettek el** és a kiviteli és vámenhelyezések miatt jelentősen csökkent az exportot nem sikerült kifejleszteni. Így tehát pezsgőgyáraink jóformán teljesen a kősziny belföldi piacra vannak utalva és hogy ez a helyzet mily veszélyes lehet számunkra, az megítélhető abból, hogy **mig annak idején a volt monarchia területén évente mintegy 3 és félmillió palack pezsgőt adtak el, addig ma a vámbelföldön alig 600.000 palack kerül eladásra.** Az adott körülmények között a magyar pezsgőgyártás szempontjából termékszerveletileg a legnagyobb érdek a belföldi pezsgőgyártás emelkedéséhez fűződik és ezen ezért állandóan sürélmeztek a pezsgőt terhelő adókat. Hosszas akciózások után most végre sikerült elérni a pezsgő fogyasztási adójának megszüntetését, a pezsgő fényűzési adóját pedig 20 százalékban állapította meg a pénzügyminisztérium. **Az eddigi 25 százalékos pezsgőfogyasztási adó megszüntetése lényeges javulást jelent a pezsgőgyárak számára.**

Országos „Magyar Hét” lesz az ősz legelején. Hónapok óta propagálják a „Magyar Hét” eszméjét, amelynek megvalósítása érdekében most már **komoly előkészületek folynak.** A vezető érdekképviseletek elhatározták ugyanis, hogy ezt a Magyar Hetet megrendezik, a Kamara pedig felajánlotta az előkészítési és a szervezés munkájának ellátására árumintavásár-osztályának közreműködését. Az egyes érdekképviseletek most azzal foglalkoznak, hogy a maguk körében tisztázzák a Magyar Hét alkalmából a magyar ipari termékek érdekében kifejthető propaganda módozatait és ennek befejeztével a Kamarában rövidesen egy **szűkösűri értekezletet** fognak tartani ebben az ügyben. A Magyar Hetet egyébként szeptember második, vagy október első felére tervezik.

A „Tokaji” bor jogvédelme. Az Iparjogvédelmi Egyesület legutóbbi ülésén igen érdekes kérdés került napirendre. Arról volt szó, hogy most **Csehszlovákia is „tokaji” borral szerepel a nemzetközi piacon.** Dr. Balás P. Elemér igazságügyminiszteri osztálytanácsos ismertette ezt a kérdést és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a „tokaji bor” elnevezést a bekeszerződés után **elileg** már csak a magyarországi tokaji borvidéken termelt és a szükséges feltételeknek megfelelő borra néve szabadna használni. A magyar-csehszlovák kereskedelmi szerződésnek az a rendelkezése azonban, mely szerint egyelőre a **jelentéki állapot** marad meg, elvileg annyit jelent, hogy a magyar állam hozzájárulása folytán használhatják a „tokaji” elnevezést a Csehszlovákiához került területen termelt borokra vonatkozóan is.

Mikor bontható fel azonnali hatállyal a tanonszerződés? Az új ipartörvény értelmében a tanviszony rögtöni hatállyal felbontható, ha a tanonának a kérdéses foglalkozásnál való megmaradása, vagy a kiképzés folytatása a tanone egészességét, fejlődését vagy életét veszélyezteti és ezt a körülményt hatóságos orvosi bizonyítvánnyal igazolja. Megszüntethető a tanviszony akkor is, ha a tanone az illető foglalkozás megtanulására, vagy annak üzésére alkalmatlanná válik. Az ilyen tanoncot azonban a tanviszony megszüntetésétől, illetőleg a felbontástól számított egy éven belül abban a szakmában, amelyből kilépett, a szülő üzletét kivéve, tanoneul nem lehet szerződöttetni. A törvény különös súlyt helyez arra, hogy a színelte egészségi állapotot a tanviszony felbontására állórügyül felhasználni ne lehessen.

A szesztilalom elleni liga kongresszusa. Május 17-től 21-ig folyt le Bécsben a szesztilalom elleni nemzetközi liga IX. kongresszusa. Az elhangzott felszólalások és előadások egyértelműleg kiemelték, hogy a liga nem a szeszfogyasztástól való tartózkodás ellen küzd, hanem a szesztilalomnak állami kényszer útján való megvalósítása ellen. A liga álláspontja szerint teljesen egyéni joga mindenkinek, hogy akar-e szeszt fogyasztani vagy sem és nincs semmi akadály annak, hogy a szeszfogyasztástól való tartózkodásra társadalmi uton neveljék az embereket, de nem szabad kényszerszabályokkal korlátozni e téren az egyéni akaratot. Különös fontossággal bír ez a kérdés Európának ama országaira nézve, amelyekben a mezőgazdaság lényeges részét a szőlő és gyümölcsstermelés alkotja s ezzel kapcsolatban kifejlett bortermeléssel és pezsgőgyártással, szesziparral, valamint sörgyártással bírnak, ahol a szesz italokkal való kereskedés sok embernek ad kenyeret. Európában milliók élnek ezekből a gazdasági ágakból. Ez embereket nem szabad kényszerrendszabályokkal máról-holnapra tönkretetni. A kongresszussal kapcsolatban a Bécsben megjelenő „Neue Wein-Zeitung” nevű szaklap terjedelmes alkalmi számot adott ki a kongresszus anyagáról.

Az özvegyek ipargyakorlási joga. A szegedi kamara előterjesztésére fontos döntést hozott, a kereskedelmi miniszter az özvegyi iparizási jog értelmezése tekintetében. Az ipartörvény ugyanis úgy intézkedik, hogy az özvegy férje halála után folytathatja férje iparágát, azonban három hónapon belül köteles ezt az iparhatóságnak bejelenteni. Nem volt azonban nagy baj, ha az özvegy a bejelentést elmulasztotta, mert a mulasztás miatt legfeljebb kihágásban mondták ki büntetést, de a mulasztás iparizási jogát nem érintette.

Az eddigi gyakorlat szerint tehát bármikor folytathatta az özvegy az elhalt férje iparát, míg a kereskedelmi miniszter most hozott döntése szerint az özvegyi jognak való iparizás „háramlott jog”, amit az iparos elhalálozásától számított 3 hónap alatt köteles az özvegy érvényesíteni. Ez az érvényesítés az által is történhetik, hogy az özvegy az ipar gyakorlását ténylegesen megkezdi, ha nem is jelenti azt be az iparhatóságnál. Be nem jelentés esetén a joga nem vész el, de kihágási eljárás indul ellene a be nem jelentés miatt. Ha ellenben az özvegy férje elhalálozása után három hónapon belül nem jelenti be az iparhatóságnál férje iparának folytatását, s az ipar bejelentés nélküli üzését sem kezdi meg, özvegyi joga elévül és férje iparát a három hónap eltelté után nem gyakorolhatja.

A budapesti Kereskedelmi Akadémia berlini tanfolyama. A budapesti Kereskedelmi Akadémia a felső kereskedelmi iskolai III. évfolyambeli tanulók részére Berlinben egy ú. n. **külföldi tanfolyamot létesített.** A tanfolyam célja: a német nyelv minél tökéletesebb elsajátítása és a német kereskedelmi szellem és kultúra megismerése. A külföldi iskolázatásban résztvehetnek a felső kereskedelmi iskola második évfolyamát sikerrel végzett növendékek, akiknek száma húszban állapított meg. Ezeket a Kereskedelmi Akadémia felügyelete alatt álló **benlakásban** helyezik el. A tanítást és felügyeletet **több német birodalmi tanár** közreműködésével az Akadémia két tanára végzi, az itthoni tanterv alapján jórészt német nyelven. Egy év múlva visszatérve, a tanulók a negyedik évfolyamban rendszeren folytathatják tanulmányukat. A tanfolyam részvételi díja 3.200 pengő.

A kamara tiltakozása a „hivatalos tekintélyvel terjesztett könyvek és lapok ellen. A budapesti kereskedelmi és iparkamara már a múlt évben, egyik teljes ülésén foglalkozott azokkal a panaszokkal, hogy az üzleti világ körében különféle, magánkiadásban megjelent könyveket és szaklapokat terjesztenek s ilyenek részére gyűjtene hirdetéseket oly módokon, amelyekkel a szóbanforgó sajtótermékek és egyes hatóságok között állítólag fennálló kapcsolatokra történik utalás.

Amint a kamara legutóbbi jelentésében olvassuk, a kamara a panaszok okának megszüntetése érdekében lépéseket tett, aminek következtében az idevágó panaszok a szakminisztériumok és egyes főhatóságok által kiadott rendelkezések folytán megcsappantak ugyan, de meg nem szűntek. Ezért a kamara azzal a kéréssel fordult szakköréhez, hogy az egyes konkrét panaszokkal, a terjesztők megnevezésével és a terjesztett munkák pontos megjelölésével haladóktalanul forduljanak a kamarához, hogy ezek segítségével a főhatóságoknak megkönnyítse a visszaélések megszüntetésére való intézkedés megkezdését.

A kamarához panasz érkezett aziránt is, hogy egyes magánkiadásban megjelent szaklapokat is olyan külsőségek közt ajánlanak az üzleti világ figyelmébe előfizetés céljából, gyűjtene azoknak hirdetéseket, mintha az illető lapvállalatok mögött csakugyan hivatali nyomás működne. Tudomására jutott a kamarának, hogy egyik közgazdasági szaklap, mely magánkiadásban jelenik meg (tudunkkal a „Közgazdasági Értesítő” nevű szaklapról van szó), címlapján mint egyik minisztérium kiadásában megjelenő szaklap mutatkozik be az üzleti világnak, holott az illető minisztérium költségvetésében és zárszámadásában e szaklap bevételeinek és kiadásainak nyoma sincs. A kamara igyekezni fog ezen kényes természetű, de az üzleti világra nézve határozottan súlyosan zaklató kihatású és fölös kiadásokat okozó visszaállás orvoslása érdekében, amennyiben az meg nem szűnik, az alkalmas lépéseket megtenni.

(Az Üzlet.)

A vizumszerzés — mint iparigazolmányos foglalkozás

A vizumszerzés sokszor keserves nehézségei köztudomászerűleg már évekket ezélt érdekes új alakokkal gyarapították a mi sok furcaságú produkáló korszakunk tipikus existenciának táborát. Többnyire szegény fiskálisok dologtalan ügynökök, mindentelbenkial s egyéb ügyeskedő emberek (sokszor nők) ezek, akik felismerték azt a nem is megvetendő kereseti lehetőséget, amely abban kínálkozik, hogy a vizumszerzés a közönséges halandók ezrei számára sok lótas-futással, instanciázással és gyakran, főleg szegény idején igen hosszadalmas ácsorgásokkal jár együtt és hogy az emberek leg többje ezt a fáradságot megtakarítandó: szívesen áldoz néhány pengőt annak, aki helyette a vizumot megszerzi. Az, aki erre vállalkozik, természetesen nagyüzemre rendezkedik be, értsd: egyszerre egy egész regiment útlevelet visz a tászkájában és így egyszerre összes aznapai megbízóit képviseli a maga ügyeskedő eljárásával. Ma azonban már többnyire nincs is szükség arra, hogy tolatodjék, mert hiszen a „praxis” során ismert alakok vált a konzulátosokon, ahol minden tisztviselő és altiszjt jól ismeri, s akiknek a jóindulata készségét is megismeri előbb-utóbb. Így azután ez a vizumszerzés egészen tűrhető és elég tisztességesen jövedelmező foglalkozássá érlelődött ki, amelyet érdemes stabilizálni és felruháztatni az iparszerűség törvényes jellegével.

Korunknak egyik jellemző jelensége, amelyen sokat fogunk kacagni egy boldogabb kor fiai, hogy a székessfőváros tanácsához az utóbbi időkben e vizumszerzők közül többen iparigazolmány kiadása iránti kérelemmel fordultak. A főváros illetékes tisztviselőit ezek a beadványok önként érthetőleg nagy zavarba hozták, mert a mi régi jó ipartörvényünk, amely szép sorjában felsorolja az ipari tervekességű, természetesen nem ismeri az „útlevelekre díjazás mellett való vizumszerzés” foglalkozását. Hogyan döntessék el hát hogy az iparigazolmány erre az új foglalkozásra kicdható-e vagy sem? A fővárosnál nem sokat törték a fejüket a dolgon, hanem egyszerűen a Kereskedelmi és Iparkamarához fordultak, szakvéleményt és elvi állásfoglalást kérve az ügyben. Persze a Kamara praktikus intézmény, mely hamar fején találta a szöveget és már kész is a szakvélemény, mely szerint „ezen foglalkozás személyes szolgálatot jelent, amelyhez sem különös előképzésű, sem pedig speciális ismeretek nem szükségesek, mindössze abból állván e szolgálat, hogy az órákat, esetleg napokat a vizumokat kiadó helyeken várakozni né nem érő, vagy nem akaró egyének ezt a számukra gyakran terhes időtöltést díjazás ellenében egy erre vállalkozóra bízzák.” És — folytatja a Kamara — „tekintettel arra, hogy ezt a munkát eddig is sok (!) vállalkozó végezte díjazás ellenében és az ilyen munkát teljesítő egyénekre eddig panasz nem volt, a szóbanforgó díjazás ellenében való vizumszerzés szabad ipari foglalkozásnak minősíthető, amelynek gyakorlására az iparigazolmány kiadható.”

Ez a pontos szakvélemény, mely kortörténelmi dokumentum egyben, ma már a főváros előtt fekszik és valószínű, hogy ennek alapján már komoly iparigazolmány van azoknak a hivatalos vizumszerzőknek a zsebében, akik mostanság a konzulátusi bürokokban nyüzsgő tömegben egyes keresetvágyúkat magukat, vagy épenséggel meg is kerülök valami titkos módon az ácsorgókat, akiknek nagy elkeseredésére egyszerre egy egész regiment vizumozandó útlevelet raknak le a konzuli tisztviselő elé. A Kamara szakvéleményével azonban nem mindenben értünk egyet, mert nagyon téved a Kamara, ha azt hiszi, hogy ehhez a foglalkozáshoz „sem különös előképzésű, sem pedig speciális ismeretek nem szükségesek.” Óriási tévedés: fogalmunk sincs róla, hogy ehhez a foglalkozáshoz mennyi egészen különös és egészen speciális ismeret szükséges: ügyeskedésben, tolatkozásban, furfangos be- és kijárásban és mindabban, ami ezzel együttjár. Ne illesse tehát bántó lekicsinylés ezt az új ipart! Ismerek egy már javakorabeli fiskálist, aki valaha szép napokat látott, akiről tudom, hogy most hivatalosszerűleg ezzel a vizumszerzéssel foglalkozik és akivel gyakran találkozzom munkája közben. Ha ilyenkor összeakad a tekintetünk, az ő pillantása ezt mondja: látod, ez is — megtamultam, most ez a kenyerem és milyen jó, hogy ez is van. Remélem, hogy most már meg van az iparigazolmány.

Hacker és Társa
chinnezüst- és alpakkaárúk

Budapest, VII., Sip-u. 6.

Telefon: József 54—55.

PREISZ MIKSA
gőz- és villanyüzemű fűtőberendezés és kenyérgyára

Gyártelep és főüzlet: VI, Kazár ucca 9. ■ Telefon: 104-84

Shállít reggel 7 órától este 7 óráig minden időben friss süteményt és kiváló minőségű házikenyeret.

Csak a nagyüzem „kávéház.” Egy bécsi, kávézóval egybekötött cukrászda tulajdonosára, a kávéházak számára megcsabított magasabb áruforgalmi adót rótták ki. Az ez ügyben beadott panaszt, melyben arra hivatkozik, hogy az ő kis helyisége igazán nem nevezhető „kávéháznak”, a bécsi országos pénzügyigazgatóság azzal a megokolással utasította el, hogy nem a helyiség nagysága számít, hanem az a tény, hogy abban kész kávét árúsítanak. Ez ellen a végzés ellen a tulajdonos a közigazgatási bírósághoz fellebbezett. Ez dr. Hiller-Schönaich tanácselnök vezetésével a fellebbezésnek helyt adott és a megtámadott bírói végzést törvényellenesnek nyilvánította. A megokolás kiemeli, hogy a „kávéház” elnevezés alatt összefoglaló vállalkozások csak a nagyobb vállalatokra vonatkoznak, míg az ilyen kisebb terjedelmű üzemek csak kávémérőseknek nevezhetők. Tehát a cukrászdával egybekötött kis üzem nem tekinthető „kávéháznak” és így nem sújtható a kávéházakra kiszabott forgalmi adóttal.

A Szent István hét ünnepi programja. A Szent István-hét ünneprendező nagybizottsága mnnap tartotta ülését dr. Ripka Ferenc főpolgármester elnöklésével. Zsembery István körvonalozta az idei nagyarányú egyházi körmenet programját, amelynek keretében beilleszkedik minden katolikus szervezet, minden nemzeti alapon álló társadalmi szerv és a Faluszövetség is külön csoportjaival. A menetben részt fognak venni a Budapestre érkező amerikai magyarok is, hogy ezzel is dokumentálják érzelmi összetartozásukat. — Ezután Zilahy Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója terjesztette elő a látványos, kulturális és sportesemények részletes programját, amelynek kiemelkedő mozzanata lesz a nemzetközi uszómérkőzés Arne Borg-gal és Bárány bajnokunk részvételével. A Szent István heti ünnepségek keretében a vasút két hétre terjedően adja meg az idén az 50 százalékos utazási kedvezményt, s ehhez fog esatlakozni a kedvezményes vízum engedélyezésére is. Az ünnepségek sorában fog szerepelni a nyolc napra terjedő nemzetközi kerékpáros mérkőzés, amelyen franciák is szerepelni fognak. Nagyszabású keretek közt nyílik meg a vágadói mezőgazdasági kiállítás az Ipaesarnokban rendezendő Kézművesipari Tárlat s két napra át mutatják be az a pompás történelmi felújulást, amelyet legkiválóbb művészeink rendeznek részint a Városligetben, részint a Margitszigeten. Külön ünnepségek keretében fognak szerepelni a Szent István héten Budapestre érkező amerikai magyarok, akiknek ezerfőnyi monstreklüdttsége a Kossuth zárandoklat viszonzásául van száva.

Az őszi bécsi Nemzetközi Vásár. Az idei bécsi őszi árumintavásárt szeptember 2—8. között tartják meg. A vásár felőlel mirdazokat a szakmákat, amelyeket a múltban is bemutatott.

Meg ez évben elkészül a keszthelyi Balatoni Múzeum. A Balatoni Múzeum Egyesület Keszthelyen balatoni múzeum és kultúrpalotát létesít. Az építkezés már 1926-ban tető alá jutott, de a befejező munkálatokat csak most adják ki. A Múzeum még ebben az évben elkészül.

A csehszlovák kávéipar gondjai. Nemrégiben tartotta meg a Csehszlovák Kávésok Szövetsége évi közgyűlését. Smetana titkár visszajelentést vetett az 1927 évre, amely a kávéokra nem volt kedvező. Az állandóan növekedő konkurrencia miatt erőlyesen fel kell lépni az új engedélyek kiadása ellen. A kávéosoknak védekezniük kell azon törekvés ellen is, hogy a cukrászdaiban is szabadon kávét kiszolgáltassanak. Ugyanezt a tárgyat fejtegette Petrovicky iparospárti képviselő is. A külfölddel való összehasonlítás — úgymond — lehetetlen, minthogy nálunk a kávéházak egészen más jelentőségük van, mint pl. Német- és Franciaországban, ahol ninesenek új-ságok és ahol a vendég nem tölt el órákat a kávéházban. A prágai kávéházlátogatóknak több, mint 80 százaléka 3 óránál is tovább ül fekete vagy fehér kávéja mellett. Ezek a vendégeken a kávéosok jóformán semmit sem keresnek. Egyik fő bevételi forrás a kártyapénz, de a játékosok száma a magas kártyaadó miatt egyre csökken. — Egyik, Prágában még eddig jogerőre nem emelkedett pénzügyminiszteriumi végzés szerint, a kártyaadó a játékosokba duplán, a klubokban pedig háromszorosan számítódják. Petrovicky képviselő a játékosokba duplán számított kártyaadót igazságtalannak tartja, mert ezáltal a kávéosoknak nagyobb költségek mellett kisebb kilátásuk van bevételekre. Tiltakozik a kibeadó bevezetése ellen is. Sem ez, sem a kártyaadó, nem rentábilis. Pardubitzban, ahol az előbb említett határozatot életbeléptették, az ezen két adóforrásból származó bevétel évi 12.000 cseh koronára rugott, míg ugyanezen időben az ellenőrzési költségek 17 ezer koronát tettek ki.

Mocznik mustár a legjobb!!

Meghívó.

A „Neptun gőzmosógár részvénytársaság” f. évi július hó 4-én (szerda) déli 12 órakor a Budapesti Kávésok Ipartestületének tanácstermében (VIII., József-körút 38. sz. III. em. 17.) tartja meg

alakuló közgyűlését

melyre az igen t. részvényaláírókat meghívják Budapest, 1928. június hó 29-én

Az alapítók.

Az alakuló közgyűlés tárgysorozata:

1. Megállapítása annak, hogy az alaptőke kellő aláírás és befizetés által biztosított.
2. Az alapszabályok megállapítása és az alapítók által történt megállapodás iránt határozathozatal.
3. Határozathozatal a „Neptun gőzmosóda rt.” megalakulása tárgyában.
4. A társaság igazgatósága, amennyiben a K. t. 183. §-a alapján még kinevezve nem lett és a felügyelő bizottság megválasztása.
5. Az alapítóknak a 152. §-ban megállapított felelőssége iránt intézkedés.

Az iparosság képviselői a felsőházban. A közigazgatási bíróság tudvalegőleg megsemmisítette a kereskedelmi és iparkamarák multkori felsőházi tagok választását és új választást rendelt el. A választást a kereskedelmi minisztériumban Fodor Jenő államtitkár elnöklése mellett az összes kamarák által kiküldött 22 elektor tartotta meg. A kisiparosság fővárosi felsőházi rendes tagja lett Bittner János hentesmester, kormányfőtanácsos, a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke. Fővárosi felsőházi póttag lett Lajtha Rezső szabómester, a Szabómesterek Országos Szövetsége társelnöke, az Országos Kézműves Testület (alakulóban) társelnöke. A vidéki iparosság részéről a felsőházba rendes tagnak választották meg Körmendy Mátyás szegedi sztalosmestert, a szegedi ipartestület elnökét és a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara alelnökét, felsőházi póttagul pedig Kaszás Sándor szabómestert, a győri ipartestület 10 éven át volt elnökét, a győri Kereskedelmi és Iparkamara alelnökét választották meg.

Pang a magyar szalámiexport. Két évvel előlt még 15 szalámigyárunk volt, míg ma már csak ötven működnek és ezeknek prosperitása is jóformán kizárólag a *belföldi fogyasztáson* nyugszik. Az érdekltség köréből nyert értesülésünk szerint az export terén azok a *nehézségek*, amelyek a magyar szalámiipar válságához és számos gyár megszűnéséhez vezettek, nem hogy enyhültek volna, hanem még inkább *súlyosbodtak*. A mult év augusztusában életbelépett *csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés* szabaddá tette ugyan a magyar szalámi bevitelét Csehszlovákiába, amivel esetleg a beviteli engedély megszerzésének szüksége és költsége és emellett a *vámost is a felére mérsékeltek* és csupán a 12 százalékos luxusadó maradt meg, mindazáltal az *export egyre csökken*, aminek egyedüli oka az, hogy a *csehszlovákiai szalámigyárak egyre fokozódó mértékben látják el az ottani piacot*. Csaknem teljesen kiszorult már a magyar szalámi: az *újszlovákiai piacra* is, ahová *exportunk az 1921—22-es év kivételének egytizenötödére esett*. Ott is az *új szalámigyárak* azok, amelyek *ú. n. magyar szalámit* alítanak elő és *olcsó áráikkal* lehetetlenné teszik a konkurrenciát.

Ifj. Grünwald Mór

Budapest, IV Ferenc József rakpart 6. Tel: J 361-49
Szállodai, vendéglői és kávéházi üveg és porcellán

KÖZPONTIFÜTÉS

vízvezeték, csatornázás, légszusz- és szellőző-berendezések

ROHONCI HUGÓ

okl. mérnök egészségügyi műszaki berendezések gyára
BUDAPEST, VI., FÓTHI ÚT 19. ☎ TEL.: L. 908—76

Tisztelt Kávés Urak! Ha súlyt helyeznek arra, hogy vendégeik meg legyenek elégedve: csak is Zwack-féle Golf-Orangeade-ot szolgáljanak fel, mert az nem essenciákból készül, hanem narancsból és nines kátrányfestékekkel festve.

GR. SOMSSICH TIHAMÉR BORGASZDASÁG- ÉS KERESKEDELMI RT.

Központi iroda:

VI., TERÉZ KÖRUT 9.

Telefon: 142-85.

Paplan, matrác, gyapjütakaró

és mindenfajta
ágynemű
a 70 éve fennálló

Steinschneider cég

IV., Váci ucca 28 és
VII., Király ucca 79
üzleteiben a leg-
jobb minőségben.

Pehelypaplanai nem pelyhedzenek.

KLEIN JAKAB

alpaccáurugyára

Budapest, VIII. Losonczi u. 15.

Városi üzlet: VI., Király ucca 74.

Telefon: József 435—52.

Szállít raktárról mindennemű kávéházi és vendéglői alpaccá-felszerelést.

Mindennemű javitást saját gyáramban eszközölök.

Hüttl, Bán és Mihalik

ezelőlt

Első Magyar Üvegyár R.-T. főraktára

Budapest, V., Vörösmarty tér 1. sz.

Telefon: Teréz 233—83.

Vendéglői, kávéházi és

szállodai porcellán- és

üvegyár a legnagyobb

választéka külön ezen

célra berendezett osztá-

lyunkban

V., József tér 11. — Telefon T. 234-39

Irányi József finom sütdéje

VI., Reáltanoda ucca 10. Telefon: József 154-62
Este 7-ig bármely időben szállít
friss süteményt

Kristály forrásvíz legyen mindennapi italod

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.
VIII. József körút 38. Telefon: J. 392-77

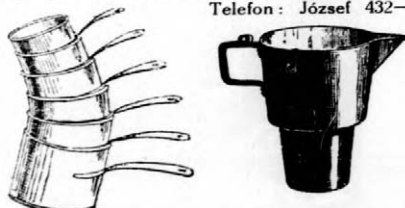
Amint igen t. Vevőink a napilapokból is olvashatták, úgy a kávé, mint a teapiacra az utóbbi hetekben 15-20 százalékos áremelkedések voltak. külföldi jelentések szerint további emelkedés várható. Mintán még régebbi, olcsóbb bázison létrejött kötéseink alapján a tengerentúli kikötőkből az összes finom kávéfajtákban Menado, Portorico, Guatemala, Negerie, Costa-Rica, Mocca, úgyszintén finom teafajtákban, friss termésű Darjeling, Ceylon, Orange Pecco, Keemun és egyéb indiai és kínai teák jelentős tételeink vannak tengeri szállítás alatt, amelyek rövidesen beérkeznek, módunkban áll fenti cikkekből vevőinket igen előnyösen kiszolgálni.

Az utóbbi időben egyik-másik vevőnkél tapasztaljuk, hogy velünk egyenlő elnevezés alatt olcsó árakon kapnak ajánlatot kávéra, amelyeknek használatba vétele után azt tapasztalják, hogy azok minősége céljaiknak nem megfelelő. Ezért nyomatékosan figyelmeztetjük összes vevőinket, hogy a kávé és tea tisztán bizalmi cikk és ha azokból az általunk megjelölt prima minőségekben más oldalról esetleg olcsóbb ármegjelölést kapnak, úgy ez, amint erről utólag meg is győződtek, csakis az árú minőségének rovására megy. Vállalatunk létezésének legfőbb alapja, hogy ezen fő cikkekből mindenkor előzetesen kipróbált, elsőrangú minőségeket nyújtson és az így általunk beszerzett árú prima minőségét és olcsó árát illetőleg vevőink mindenkor nyugodtak lehetnek.

Az őszi és téli idény beálltával felhívjuk igen t. vevőink figyelmét bevált és a legelső üzemekben kipróbált Imperial és Royal teakeverékeinkre, továbbá friss idejű főzelék és gyümölcskonzerveinkre, amelyeket kellő időben történt kötések folytán, még a gyári árnál is mérsékeltébb árban van módunkban szállítani.

Allandó raktárt tartunk: újtermésű friss dióbélben, mandula, mogyoró, mazsolában, mézben, Kaviárban: Schipp Malosol, Beluga félék, szardíniákban (francia, portugál, olasz és spanyol árú), lazac és egyéb specialis halkonzervekben, ostseehering eredeti prima stralsundi, fahordóban, az összes gyümölcs- és főzelékkonzervekben, paradicsomban, továbbá jamokban és izekben, Francia cognac Martell háromesillagos Henessy háromesillagos. Spanyol, olasz, francia borok a legjobb márkák: GERVERA'S-féle malaga, madaira, postis scherry, Beccoro-féle wermuth, Louis Pérignol-féle bordói bor, amely cikkeket vevőink mindenkor kávéházi, illetve éttermi célokra megfelelő legjobb minőségben és legolcsóbban szereztetik be vállalatunknál.

REISZ SÁNDOR
rézműipari és cinező vállalata
Budapest, VII., Dob ucca 107 sz., Rottenbiller ucca sarok.
Telefon: József 432-27.

Allandó nagy raktár kávéházi és éttermi edényekben. Ónozárok 6 órán belül, teljes felelősség mellett eszközöltetnek. Kávéházi beinmarie (Premier) falezását éjjeli léteben is vállalom.

Veljünk! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST
magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Óvakodjunk a rossz utánzásoktól.

Magyar Játékkártyagyár R.-t.
PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI
Budapest, VII., Rottenbiller ucca 17.
Telefon: J. 10-63. — Alapított 1824

VERŐ R.-T.

BUDAPEST, VII., IZABELLA UCCA 50.
Telefon: Lipót 968-47.

Kávéházi, vendéglői, szállodai porcellán és üvegárú a legnagyobb választékban

Papírszalvétai toilletpapír, tál-, hal- és tortapapír, étlap, szalmaszál és az összes kávéházi és vendéglői kellékek legolcsóbb beszerzési forrása. Saját érdeklében tegegyen próbarendeletést. Árúim minősége és árai meggyőzik Önt cégem szoliditásától.

EISER ÁRMIN

villanyerőre berendezett papírárúgyára
IV., Lónyai ucca 18/b. — Tel.: J. 423-81

Fried Zsigmond és Fia

műsztergályos
kávéházi és vendéglői berendezések
Budapest, VI., Király u. 39.

Telefon: József 428-14.

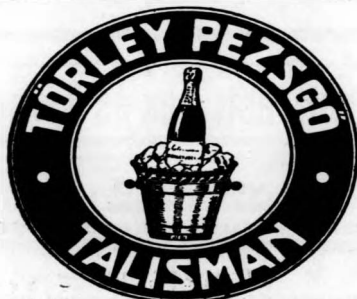
A legjobban bevált fridolgolyók egyedüli készítője.

Vétel és eladás!

Billiárdasztalok, éttermi és kávéházi asztalok, székek, alpakka- és chinaezüs-árú, berndorfi evőeszközök és az összes kávéházi és vendéglői cikkek nagy raktára. (Új és használt.)
Porcellán és üvegáru.

Legolcsóbb árak!

Költségvetés, árjegyzék díjtalanul.

Az eredeti
SIDOL
fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!
Göztel Lipót Vegytermékek Gyára. Tel.: J. 316-19

HALAKAT BARTÁNE-NÁL
vásároljunk. Központi vásárcsarnok
Telefon: J. 335-23. Iroda: J. 356-06.

HARMATVIZ a Hungária lithiumos gyógyforrás szénsavval telített ásványvize Megrendelhető: I. Gellért rakpart 1. szám. Telefon: Teréz 286-76.

Pályázati felhívás. Az Országos Iparegyesület az ez évi augusztus 18-tól szeptember 16-ig a városligeti Iparcsarnokban és az azt környező szabadterületen rendezendő III. Országos Kézművesipari Tárlat kávéházának bérletére pályázatot hirdet. A pályázaton csupán iparengedéllyel rendelkező kávéesok vehetnek részt. Ajánlatok legkésőbb július 15-ig az Országos Iparegyesület irodájában (VI. gróf Zichy Jenő ucca 4.) nyújtandók be. Egyben megjegyezzük, hogy az Országos Iparegyesület vendéglő felállítását is tervezi, a mely a kávéházzal esetleg együtt bérelhető.

Kávéház nevének megváltoztatása. Weinmann D. Dezső a VIII. Baross ucca 118. sz. a. levő kávéház tulajdonosa eddig Scheiring kávéház néven vezetett üzlete nevét Nemzeti kávéházra változtatta meg.

A szaksajtó és a reklám. Dr. Naményi Ernő, az Országos Iparegyesület aligazgatója, a Magyar Szaklapok Országos Egyesületének minap megtartott közgyűlése keretében előadást tartott. „A szaksajtó és a reklám” címmel. A reklám célja — fejtette ki előadásában — a szükségleteknek valamely termelő vagy közvetítő érdekel szempontjából való irányítása, befolyásolása. — Napjainkban azon javak mellett, amelyek életfenntartási és kulturális szükségleteink kielégítésére szolgálnak, mind nagyobb és nagyobb teret foglalnak el a közbelső termékek, amelyek nem a végleges szükségletek kielégítését célozzák, hanem mint anyagok, mint munkaeszközök stb. az ezek fedezésére szolgáló javak előállítására szolgálnak. A közbelső javak propagandájának speciális orgánumai a szaklapok. És amint a szaklapoknak speciális feladatuk van a reklám terén, úgy mások az eszközeik is. Nem a pillanatnyi, az érzelmekre ható reklámtevékenység a feladatuk, hanem az értelemhez szóló beszéd, az értelem meggyőzése és befolyásolása. Eppen ezért reklámtevékenységük nem a pillanatnyi befolyásolás, hanem a tudományos, szakszerű és végérvényű meggyőzést tűzi ki célul. S e téren munkájuk nélkülözhetetlen s olvasóközönségük ép úgy elvárja ezt az informatív tevékenységüket, mint tartalmuknak egyéb tanulságát. Emellett természetesen a reklám lélektani eszközeit igénybe kell venniük és egyező az érdekük a hirdetőikkel, hogy a reklámhatások elérésére minden eszközt igénybe vegyenek. További feladata a szaklapoknak a közönségnek a helyes reklámra való nevelése és állandó napirenden tartása azoknak a módszereknek, amelyek mellett a reklám hatását fokozni lehet. És ezt a fokozott reklámhatást érvényesíteniük kell nemcsak egyes gazdálkodó egyedek érdekében, hanem a kollektív reklámok irányításával és előkészítésével mennél nagyobb rétegek gazdasági érdekeinek előmozdítására és végeredményben az egész nemzetgazdaság emelésére.

A Magyar Szaklapok Országos Egyesületének közgyűlése. A Magyar Szaklapok Országos Egyesülete dr. Gaál Endre v. államtitkár, országgyűlési képviselő elnöklete alatt megtartotta idei közgyűlését. Az elnöki megnyitó beszéd rámutatott arra, hogy a mai kedvezőtlen gazdasági helyzet kihat a magyar szaklapok helyzetére is. Dr. Radványi László m. kir. kormánytanácsos, az egyesület ügyvezető elnöke terjesztette elő az évi jelentést, amelyben, többek között, részletesen beszélt arról a súlyos igazságtalanságról, mely abban áll, hogy a magyar szaklapokat a kis entente-beli országok kormányait nem engedik országuk területére és beszámolt azokról a lépésekről, melyeket az egyesület e szegényteljes állapot megszüntetése érdekében tett. Az évi jelentést dr. Balassa József hozzászólása után elfogadta a közgyűlés, majd pedig Vásárhelyi Lajos ellenőr előterjesztésére megszavazta az egyesület zárszámadását és költségvetését. Dr. Naményi Ernő, az Országos Iparegyesület aligazgatója, érdekes előadást tartott „A szaksajtó és a reklám” címmel, melyben egyrészt arról beszélt, hogy a szaklapok mily hasznos szolgálatot tesznek a hirdető világ számára, másrészt, hogy a szaklapokra minő fontos szerep jut a reklám ügyének propagálásában. Végül a tisztújításokat ejtették meg, megválaszva intézőbizottsági tagoknak dr. Darvas Ferencet, dr. Földes Árpádot, dr. Fábrián Ferencet, dr. Grünhut Ármint, Hoffmann M. Mihályt, Horváth Károlyt, Kallós Jánost, dr. Kellner Lászlót, Királymezey Tibort (Keeskemét), Dálnoki-Kovács Jenőt, Mezőfi Vilmost, dr. Molnár Jenőt, Tolnai Simont, dr. Wünscher Frigyeszt és dr. Zsinka Ferencet. Ellenőrnek Moór Jenőt, titkárnak pedig Gergő Endrét választották meg. — A közgyűlést követő veasorán Györgyi Kálmán, Szombathy Kálmán, de Sgradella Caesar, Virágh Béla, Szemere Géza és mások mondtak lelkes felkösztöntöket, a vezetőséget és az egyesületet életre.

Kulcsár Sándor

ablaktisztítási és padlóbeeresztési vállalata
Budapest, VI., Nagymező ucca 8.
Telefon: L. 962—64.

Thiergärtner és Stöhr R.-T.

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS FÜTŐBERENDEZÉSEK
GYÁRTÁSA ÉS FELSZERELÉSE

Budapest, I. Budafoki út 9-11.

TELEFON: JÓZSEF 385—17.

A „MALÁTA-PEZSGÓ-SÖR”
HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZET
EGYRE SZÉTE JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBANYAN.

VILLÁNYI

PEZSGÓ

KÖZPONTI IRODA: V., BÉLA U. 8.

HAGGENMACHER
Nem hixlal

Kávéházi és vendéglői berendezések
új és használt állapotban

legolcsóbban
beszerezhető

Róth Jenőnél

Budapest, VII., Valero ucca 1. szám

Vidoni Testvérek és Társuk

Magyar Szalámigyár, Debrecen

világhírű

szalámikülönlegessége!

Kapható:

Budapesti Kávéesok Árúforgalm R.-T.
Budapest, VIII., József körút 38. — Tel. J. 392—77

OCEAN

KONZERVEK

A LEGJOBBAK!

„THONET—MUNDUS”
EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST
IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok

kávéházak, vendéglők, szállodák számára.
közismerten „egészséges” kivitelben.

Garantált teljes
zsírtartalmú

sajtjaink

mindenütt
beszerezhető:
Pálpusztai-sajt,
Derby-sajt,
Romadour,
Imperiál.

Ovári, Trappista, Casino, Roquefort,
Roquefort dobozos.

Derby Sajt és Vajtermelő Részvénytársaság
Központi árusító-telep: Budapest, VIII.,
Tömö ucca 33 a. sz. Telefon: József 361-10

A legkiválóbb Szent István
sörkülönlegesség

Porter sör

a Polgári Serfőzde gyártmánya

Püspöki uradalmi
bérpince r. Váci
Központi iroda: Budapest V. Irinyi u. 7.
Telefon: 134-90, 19-40.
Magyar palackos-bor különlegességek.

Vakok műhelye és boltja

Főüzlet: BUDAPEST, Fióküzlet:
VII., István út 27. VI., Király u. 82.
Telefon: J. 346-42. Telefon: 292-45.

Vállalunk nádszékfónást, újságráma és kosarak
javítását. Nagy választékban rakláron tartunk min-
denféle kefe, seprő, kosár, újságráma és lábtörő
cikkeket.

Vidéke mintákat és ajándékokat küldünk.

Krayer Lakkok Festékek

Krayer E. és Társa, Budapest, V., Váci út 34.

Telefon: 905—71. Telefon: 905—71

Dreher
Bak sör

Tokaji konyak

Anima Tokaj konyak-likőr
Első Tokaji Konyakgyár R.-T. Tokaj.